

IGJ zet dwangmiddel voor tweede keer in: arts moet direct stoppen

Onlangs dwong de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) een arts om haar beroep onmiddellijk te staken tot het tuchtcollege uitspraak doet. De IGJ greep enkele maanden eerder – én voor het eerst – ook al naar dit drastische middel. Wat is dit dwangmiddel precies en wat gebeurt hierna?

Eva Kneepkens
e.kneepkens@medischcontact.nl
@medischcontact

De impact van openbaarmaking is groot

De inspectie maakte eind februari bekend dat een arts in Groningen onmiddellijk haar werk moet neerleggen. Hiervoor zet de inspectie een uitzonderlijk zwaar middel in: last tot onmiddellijke onthouding van de beroepsactiviteiten (LOOB). Feitelijk komt het neer op een beroepsverbod dat het tuchtcollege later moet bekrachtigen, nuanceren of vernietigen. De inspectie beschikt al sinds april 2019 over dit middel, maar zette het pas onlangs voor het eerst in, en enkele maanden later opnieuw. Een psycholoog-psychotherapeut kreeg op 1 september 2022 als eerste een LOOB opgelegd. De arts is de tweede bij wie dit gebeurt.

Geen verbetering

Volgens de IGJ-woordvoerder is de LOOB bedoeld voor 'uitzonderlijke gevallen waarin geen vooruitzicht op verbetering lijkt te bestaan en het niet verantwoord is zonder toetsing door de tuchtrechter die beroepsbeoefenaar aan het werk te laten of eventueel het werk te laten hervatten'.

Concrete voorbeelden van situaties waarin de LOOB van toepassing is, kan de woordvoerder niet geven. 'We kunnen geen algemeen voor-

beeld geven, want het is per keer afhankelijk van de omstandigheden van de casus.'

Dat snapt gezondheidsjurist en onderzoeker Caressa Bol (Erasmus Universiteit) wel, sinds kort lid-jurist van het Regionaal Tuchtcollege (RTG) in Zwolle (zij spreekt op persoonlijke titel). 'Er staan in de wet geen gedetailleerde criteria of situaties voor het opleggen van een LOOB. Ik denk dat het doelbewust redelijk open is gelaten om de inspectie eigen invulruimte te geven.'

Hiermee doelt ze op de Wet BIG. Bij een LOOB moet een beroepsbeoefenaar in het belang van de volksgezondheid zijn beroepsactiviteiten staken tot een tuchtcollege uitspraak doet. Daarnaast moet aan een van de twee criteria, persoonlijkheid of benadeling, voldaan zijn.

Persoonlijkheid

Wat de arts volgens de inspectie op haar kerfstok heeft, is niet bekendgemaakt. In de publicatie van de LOOB meldt de inspectie alleen in algemene termen onder meer dat die 'meerdere meldingen over het gedrag van de zorgverlener' heeft gekregen en vervolgens 'meerdere onderzoeken' hiernaar heeft verricht. Hierop concludeert de inspectie 'dat er sprake is van een risicovolle situatie en dat zij (de arts, *red.*) door haar gedragingen blijk geeft van een persoonlijkheid die zich niet verdraagt met het door haar uitgeoefende beroep'.

'Dit is een lastig criterium. Die persoonlijkheidskwestie moet dan zodanig zijn dat het de volksgezondheid in de weg staat. Dat lijkt me

Getty Images

moelijk aan te tonen', zegt cardioloog en jurist Ton Oude Ophuis die in 2022 in Medisch Contact nog pleitte voor aanpassingen van het tuchtrecht. 'Bovendien is het mogelijk dat de klacht dan niet uit de kring van patiënten of cliënten komt, maar dat bijvoorbeeld derden bij de inspectie over de arts hebben geklaagd.'

Een woordvoerder van ouderenzorgorganisatie Dignis waar de arts werkzaam was, wil alleen zeggen 'dat er zich géén onveilige situaties met patiënten hebben voorgedaan'. Medisch Contact heeft de arts en haar advocaat om een reactie gevraagd. Beiden zeggen op dit moment geen commentaar op de zaak te kunnen geven omdat de procedure nog loopt.

Benadeling

Bij de zaak tegen de psycholoog-psychotherapeut ligt het net wat anders dan bij de arts. Hierover maakte de inspectie bekend dat de LOOB onder andere is opgelegd omdat sprake was van een 'risicovolle situatie' en 'enkele gedragingen van de zorgverlener' ertoe hebben geleid dat de 'gezondheid van personen' ernstig is benadeeld. Dat betwist de psycholoog-psychotherapeut overigens, blijkt uit de publicatie van de LOOB. Volgens hem gaat het om een 'verschil van inzicht met de inspectie over de consequenties van een in een aantal gevallen toegepaste behandel-methode'. Deze maand dient zijn zaak bij het RTG in Den Bosch.

Openbaar

Bij een LOOB publiceert de inspectie ook de naam én woonplaats van de arts. Volgens de IGJ-woordvoerder gebeurt dit op basis van de Wet open overheid. 'Als je kijkt naar het doel, namelijk de volksgezondheid beschermen, dan wil je dat patiënten ook op de hoogte zijn', zegt Bol.

Maar in het huidige internettijdperk is de impact van openbaarmaking groot. In 2017 – toen de modernisering van de Wet BIG gaande was – zei Oude Ophuis tegen Medisch Contact al dat hij in het ontwerp van de LOOB specifieke waarborgen mist voor de beroepsbeoefenaar, zoals over rehabilitatie en materiële schadevergoeding. 'Het is een zeer ingrijpend middel en door de openbaarmaking is iemand eigenlijk al publiekelijk veroordeeld', zegt Oude Ophuis, 'en die beroepsbeoefenaar kan zich daar niet tegen verdedigen; hooguit een voorlopige voorziening aan de bestuursrechter vragen.' Die buigt zich dan op korte termijn over de vraag of het besluit van de inspectie om de arts een LOOB op te leggen 'rechtmatig is genomen in deze situatie', aldus Bol.

Klacht of voordracht

Ongeacht de uitkomst van zo'n voorlopige voorziening – of een bezwaar- en beroepsprocedure via het bestuursrecht – is een tuchtzaak niet van de baan, want een bestuursrechter beoordeelt niet het handelen van de arts, dat moet het tuchtcollege doen.

Volgens de wet moet dit bij een LOOB via een spoedprocedure bij het RTG. Toch wacht de psycholoog-psychotherapeut inmiddels al zes maanden. Oude Ophuis: 'Er staat geen specifieke termijn in de wet. De doorlooptijd van het tuchtcollege is lang, maar het kan natuurlijk ook zijn dat de advocaat van de beklaagde meer tijd nodig had voor de voorbereiding.' Bovendien moet de inspectie binnen acht weken na het opleggen van de LOOB een klacht bij een tuchtcollege indienen voordat er überhaupt een procedure start. 'Dat kan ook een voordracht zijn in plaats van een klacht', benadrukt Bol. 'De inspectie kan iemand voordragen als die om medische redenen niet meer in staat is zijn vak uit te oefenen, bijvoorbeeld bij een "gewoonte van drankmisbruik". Terwijl het bij een tucht-klacht gaat om iets wat al is gebeurd, en er wordt gekeken of het handelen in die specifieke situatie of situaties in strijd is met de tuchtnormen.'

Evaluatie

De LOOB is in 2019 in de Wet BIG opgenomen. Oud-minister Schippers stelde de LOOB in 2016 voor, samen met een aantal andere wijzigingen, zoals het brede beroepsverbod. De KNMG laat in een reactie weten (volledige reactie online) het noodzakelijk te vinden dat de rechtspositie van de betrokken beroepsbeoefenaar wordt gewaarborgd vanwege het ingrijpende karakter van de LOOB. 'Bij de totstandkoming van de regeling hebben wij onze zorgen hierover geuit. Daarom zou het goed zijn dat de regeling van de LOOB wordt meegenomen in de op handen zijnde evaluatie van het tuchtrecht. De KNMG dringt er nog steeds op aan dat deze eerder start dan april 2024.' Is de LOOB al wel te evalueren? 'Nauwelijks', zegt Oude Ophuis. 'Er zijn er nog maar twee opgelegd en geen van beide is al aan de tuchtrechter voorgelegd.' ●

→ Meer over dit onderwerp en de volledige reactie van de KNMG vindt u bij dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.